

РЕШЕНИЕ

№ 1176

гр. София, 08.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на десети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иванка Иванова

Членове: Петър Люб. Сантиров
Ванина Младенова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Г.
като разгледа докладваното от Петър Люб. Сантиров Въззивно гражданско дело № 20211100506996 по описа за 2021 година

Производството е по реда на [чл. 258](#) и сл. [ГПК](#).

С Решение № 20064183 от 11.03.2021 г., постановено по гр. д. № 24710/2020 г. по описа на СРС, 74 състав, е осъдил Столична дирекция на вътрешните работи, да заплати на А. В. П., с ЕГН *****, на основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. с чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР за сумата от 1482,97 лв., представляваща възнаграждение за положен извънреден труд за периода **01.06.2017 г. до 31.03.2020 г.**, заедно със законната лихва от 16.06.2020 г. до погасяване на задължението и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от 214,31 лева, представляваща обезщетение за забава върху това възнаграждение за периода от 01.07.2017 г. - 15.06.2020 г., а на основание чл. 78, ал. 1 ГПК и сумата от 300,00 лева, разноси по делото.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ответника Столична дирекция на вътрешните работи, чрез пълномощника си – юриск. Н. Г., с надлежно учредена представителна власт по делото, в която са изложени оплаквания за неправилност на обжалваното решение поради допуснати от първоинстанционния съд нарушения на материалния закон и необоснованост на изводите. Поддържа, че съгласно чл. 176 ЗМВР brutното месечно възнаграждение на държавните служители, работещи в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а допълнителното възнаграждение било изрично предвидено в чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР. Сочи, че нормалната продължителност на работното време на държавните служители в ЗМВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично, при 5-дневна работна седмица - чл. 187, ал. 1 ЗМВР, а работното време се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12-, 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. При работа на смени е възможно полагане на труд през нощта между 22,00 часа и 06,00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Сочи, че работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за

отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, чрез заплащане на 50/100 увеличение над основното месечно възнаграждение. Сочи, че ЗМВР съдържа специфична продължителност на нощния труд от 8 часа, в отлика от КТ, продиктувана от спецификата на дейността, извършвана от служителите в МВР. Излага доводи, че в ЗМВР са предвидени определени допълнителни материални блага и привилегии, с оглед компенсация на тези условия. Изтъква, че през процесния период е действала Наредба № 8121з-776/ 29.07.2016 г., в която липсва изрично правило за преизчисление, подобно на Наредбата и структурата за организацията на работната заплата. Поддържа, че през процесния период са действали Наредба № 8121з- 908/02.08.2018 г. и заповед № 8121з-1429/23.11.2017 г., съгласно които за всеки отработен час през нощта или за част от него между 22,00 часа и 06,00 часа на държавните служители се заплаща допълнително възнаграждение в размер на 0,25 лв.

Предвид посочената нормативна уредба, спрямо държавните служители в МВР не намирало приложение разпоредбата на чл. 9 от Наредбата и структурата за организацията на работната заплата. Иска се да бъде отменено обжалваното решение и да се постанови друго, с което предявените иски да бъдат отхвърлени. Претендират се разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ищеца А. П., с който се оспорва същата и се излагат съображения, че обжалваното решение е правилно и обосновано, поради което моли да бъде потвърдено.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259 ГПК, от легитимирано лице - страна в процеса, като е заплатена дължимата държавна такса, поради което е допустима.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Решението е валидно и допустимо, постановено в рамките на правораздавателната власт на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира въззивната жалба за неоснователна по следните съображения:

Първоинстанционният съд е сезиран с иски с правно основание чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР вр. чл. 179, ал. 1 ЗМВР, вр. чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 1 672,03 лв. (съобразно допуснатото изменение на иска с определени в о.с.з., проведено на 30.06.2021 г.), представляваща възнаграждение за положен извънреден труд за периода от 01.02.2017 г. — 31.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане.

По делото е безспорно установено, а и страните не спорят, че през процесния период между тях е съществувало валидно служебно правоотношение, възникнало на основание ЗМВР, по силата на което ищецът е държавен служител, в рамките на което е полагал труд на 24-часови смени, от които между 22,00 и 6,00 часа /8 часа/ през нощта, а отработеното работно време се е изчислявало сумирано.

Съгласно заключението на приетата в хода на първоинстанционното производство съдебно - счетоводна експертиза, която настоящият съдебен състав кредитира изцяло по реда на чл. 202 ГПК като компетентна и обоснована, за исковия период ищецът е положил общо 177,50 дежурства, в рамките на които е отработил 1 420 нощни часове. Според вещото лице общият брой отработени часове след превръщането на нощните часове в дневни е 1 623,06 часа. Посочено е, че отработените в повече часове /извънреден труд/, след преобразуването на нощния труд в дневен при прилагане на чл. 9 НСОПЗ, получен като разлика между положения нощен труд и преизчисления с коефициент 1,143, са в размер на

203,06 часа. Съгласно заключението, изчислено върху дневната му часова ставка, увеличена с 50 %, възнаграждението за тези 203,06 часа възлиза на сумата от 1 482,97 лв. Размерът на обезщетението за забава, начислено в периода 01.07.2017 г. – 15.06.2020 г. върху посочената главница, според вещото лице се равнява на 214,31 лева.

Съгласно чл. 176 ЗМВР (доп. ДВ бр. 13 от 7.02.2017 г.) брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд - чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР. Съгласно чл. 187, ал. 1 ЗМВР (доп. ДВ бр. 13 от 7.02.2017 г.) нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично, при 5-дневна работна седмица. Съгласно ал. 3 на същата норма работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Определянето на 24-часова смяна е по изключение. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период (ал. 3, изр. 3). Съгласно чл. 187, ал. 5 работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира допълнителен платен годишен отпуск за работата в работни дни и с възнаграждение за извънреден труд за работата в почивни и празнични дни - за служителите на ненормиран работен ден, възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като съгласно ал. 6 възнаграждението за този труд е в размер на 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение. Предвидено е плащане на възнаграждение за положен нощен труд в чл. 179, ал. 1, пр. 2 ЗМВР, според който за полагане на труд през нощта от 22,00 до 6,00 часа се изплащат допълнителни възнаграждения при условия и по ред, които са различни от този за извънредния труд. Съгласно чл. 179, ал. 2 ЗМВР, условията и редът за изплащане на тези допълнителни възнаграждения се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер - с негова заповед.

През исковия период на основание чл. 187, ал. 9 ЗМВР са издадени и приложими Наредба № 81213-776/29.07.2016 г./обн., ДВ, бр. 60 от 2.08.2016 г., в сила от 2.08.2016 г./, отменена с решение от 10.12.2019 г. по адм. д. № 8601/2019г. на ВАС /влязло в сила и обнародвано на 14.01.2020 г. с ДВ, бр. 4/, и Наредба № 81213-36/07.01.2020г. за реда, организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 3 от 10.01.2020 г., **в сила от 10.01.2020 г.**, изм., бр. 41 от 8.05.2020 г., отм., бр. 93 от 30.10.2020 г.). И в двете наредби фигурира разпоредба в чл. 3, съгласно която за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

През релевантния по делото период на основание чл. 179, ал. 2 ЗМВР са издадени и действали Наредба № 81213-908/02.08.2018 г. и Наредба № 81213-1059/26.09.2019 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители в министерството на вътрешните работи за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 до 6,00 ч., за полагане на труд на официални празници, за времето на разположение и за изпълнение на специфични служебни дейности. В чл. 9 от Наредба № 81213-908/02.08.2018 г. е предвидено, че за всеки отработен нощен час или за част от него от 22,00 до 6,00 часа на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд. Идентична е разпоредбата на чл. 9 от Наредба № 81213-1059/26.09.2019 г. Съгласно чл. 33, ал. 1 (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2016 г., в сила от 13.12.2016 г.) от Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. възнагражденията за труд извън редовното работно време се включват в

месечното възнаграждение и се изплащат в месеца, следващ отчетния период, при своевременно предоставяне на протоколите във финансовите звена. В цитираните подзаконовни нормативни актове не е предвидено правило за преизчисляване на нощния труд в дневен.

Такова правило е регламентирано в чл. 31, ал. 2 на Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. - действала в периода 19.08.2014 г. - 02.06.2015 г., съгласно която при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 06,00 часа за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. След отмяната на посочената наредба, са приети Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г. /отменена с решение на ВАС по адм. д. № 5450/2016 г., в сила от 11.07.2016 г./ и Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г./ в сила от 02.08.2016 г./, които обаче не съдържат аналогична разпоредба на чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба от 11.08.2014 г., предвиждаща увеличаване на реално отработените часове нощен труд с посочения коефициент, а е уреден само редът за отчитането на часовете нощен труд.

Съгласно чл. 188, ал. 2 ЗМВР държавните служители, които полагат труд за времето между 22,00 и 6,00 часа, се ползват със специалната закрила по КТ. Ето защо при липсата на специално правило (до изменението на чл. 187, ал. 4 със ЗИД ЗМВР от м.07.2020 г.) и в наредбата, издадена по чл. 187, ал. 9 ЗМВР, за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР, е налице нормативна празнота, която съгласно чл. 46, ал. 2 ЗНА следва да се преодолее чрез субсидиарно приложение на чл. 9, ал. 2 от общата НСОПЗ (бр. 49 от 29.06.2012 г., в сила от 1.07.2012 г.). В чл. 9, ал. 2 от същата е предвидено при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Посочената в чл. 9 от НСОПЗ методологията е само с оглед установения по законодателен път начин за отчитане на нормата фактически положен труд. Законодателната уредба при трудовите правоотношения - чл. 261 и сл. от КТ, чл. 7 и чл. 8 (Обн. - ДВ, бр. 9 от 2007 г., в сила от 1.07.2007 г.) от НСОПЗ предопределя за всеки отработен нощен час или за част от него между 22,00 и 6,00 часа на работниците и служителите да се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд. Разпоредбите на чл. 7, чл. 8, чл. 9 от НСОПЗ (бр. 49 от 29.06.2012 г., в сила от 1.07.2012 г.) се прилагат едновременно. Така при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент 1,143 и за същите тези нощни часове се заплаща и допълнително трудово възнаграждение за нощен труд. Положеният нощен труд се отчита и се заплаща увеличено в сравнение с дневния. Увеличението се изразява от една страна в с трансформиране на нощния труд в дневен със съответния коефициенти в зависимост от начина на изчисляване и отчитане на работното време /подневно или сумирано/ по чл. 9 от НСОПЗ и от друга страна - със заплащане на допълнително трудово възнаграждение към така увеличеното възнаграждение по чл. 8 НСОПЗ. Този подход на законодателя за това допълнително заплащане на нощния труд е оправдан с оглед на по-големия разход на умствена и физическа енергия при престиране на работна сила в необичайно за биологичния ритъм на човека време от денонощието (така Решение № 14 от 27.03.2012 г. на ВКС по гр. д. № 405/2011 г., IV г. о., ГК). Възприемането на противното би довело до поставянето на служителите в МВР в неравностойно положение спрямо държавните служители и служителите по трудово правоотношение, които получават допълнителни възнаграждения съгласно разпоредбите на чл. 67, ал. 1 ЗДСл и чл. 261 и чл. 264 КТ. Горното тълкуване е в съответствие и с основния правен принцип за равенство, закрепен в чл. 6 КРБ и чл. 14 ЕКЗПЧОС (така Решение № 311 от 8.01.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1144/2018 г., IV г. о.).

Както бе посочено, съгласно чл. 187, ал. 1 и ал. 3 ЗМВР нормалната продължителност на дневното работно време, установена при подневно отчитане на работното време на

държавните служители в МВР, е 8 часа. В ЗМВР липсва норма, която да установява нормалната продължителност на нощното работно време при подневно отчитане на работното време през процесния период, поради което приложение следва да намери правилото на чл. 140, ал. 1 КТ, съгласно което нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа. Както се посочи, нормалната продължителност на дневното работно време, установени при подневно отчитане на работното време на държавните служители в МВР, е 8 часа дневно или 40 часа седмично, поради което отношението между така определената в чл. 187, ал. 1 ЗМВР продължителност и нормалната продължителност на нощното работно време от 7 часа, е 1,143. Общото правило на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ (бр. 49 от 29.06.2012 г., в сила от 1.07.2012 г.) се отнася до изчисляване на положения труд като стойност в часове при сумирано изчисляване на работно време. Специалната разпоредбата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР не изключва превръщането на нощните часове в дневни с коефициент 1,143, а предвижда възможност в нощния труд да е осем часа, а не седем, както предвижда КТ за работещите по трудово правоотношение. Изключването на възможността положения от служителите на МВР през нощта труд да не се приравнява в дневен, както по отношение на работниците, полагащи труд по трудови правоотношения, е в несъответствие с чл. 6, ал. 2 КРБ.

Освен това, съгласно чл. 9, ал. 5 от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж, трудовият стаж на работниците и служителите, работещи при сумирано изчисляване на работното време, се определя, като изработените часове по графика за периода на сумирането, след превръщане на нощните часове в дневни за смените с повече от 4 нощни часа, се разделят на установената за тях нормална продължителност на дневното работно време. Определеният по този начин стаж не може да е по - голям от броя на работните дни за периода на сумирането.

В чл. 18, ал. 3 НСОПЗ (бр. 49 от 29.06.2012 г., в сила от 1.07.2012 г.) е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време броят на отработените дни се установява, като отработените часове през месеца след превръщането на нощните часове в дневни се разделят на дневната продължителност на работното време, установена за работното място при подневно отчитане на работното време.

С оглед изложените съображения за приложимост на установения в чл. 9, ал. 2 НСОПЗ коефициент за отчитане на положения от ищеца нощен труд и доколкото правилото за преизчисляване на нощните часове в дневни е в съответствие с правилата за заплащане на труда и зачитането на трудовия стаж, настоящият съдебен състав приема, че за процесния период нощните часове, преизчислени в дневни с коефициент 1,143, следва да се вземат предвид при решаване на въпроса дали е положен извънреден труд от страна на ищеца, съответно превишаването на нормата следва да се заплати като извънреден труд.

Следва да се посочи, че в решението на СЕС от 24.02.2022 г. по дело С-262/20 г., е прието, че член 8 и член 12, буква а) от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкуват в смисъл, че не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня. Отговорено е, че чл. 20 и 31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, тоест е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел. При всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под

формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд. Освен това съгласно т. 74 и 76 от решението съображенията от правен и икономически порядък за липсва на преобразуване на нощните часове труд в дневни не отразяват допустима от закона цел, годна да обоснове разлика в третирането.

Предвидените в ЗМВР допълнително възнаграждение за прослужено време за всяка прослужена година в размер на 2% - чл. 178 ЗМВР, основен платен годишен отпуск с продължителност 30 дни и по 1 ден допълнително - чл. 189, ал. 1 ЗМВР, пенсиониране при условията на I категория труд, обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение - чл. 234, ал. 1 ЗМВР, продължителността за полагане на извънреден труд от 280 часа - чл. 187 ЗМВР, безплатна храна и напитки, униформено облекло - чл. 181 ЗМВР, обезщетение по чл. 238 ЗМВР, безплатно пътуване в обществен транспорт - чл. 185 ЗМВР, на които се позовава ответникът в отговора на исковата молба, не могат да обосноват мерки за защита по смисъла на Директивата в решението на СЕС за служителите на МВР, полагащи нощен труд. От постановеното в т. 73 от решението на СЕС е видно, че съгласно постоянната съдебна практика разликата в третирането е обоснована, когато се основава на обективен и разумен критерий, тоест когато е свързана с допустима от закона цел на съответното законодателство и е съразмерна на тази цел.

Възражението на ответника, заявено с отговора на исковата молба, за изтекла погасителна давност се явява неоснователно. Вземанията за трудово възнаграждение се погасяват с тригодишен давностен срок, съгласно разпоредбата на чл. 358, ал. 1, т. 3 КТ. Давността започва да тече от момента на изискуемостта на вземането - чл. 114, ал. 1 ЗЗД. Вземането за допълнително възнаграждение за второто тримесечие на 2017 г. е дължимо от 01.07.2017 г., с оглед сумираното отчитане на работното време - за тримесечен период, от която дата е дължимо и обезщетение за забава в размер на законната лихва. От този момент до датата на подаване на исковата молба – 16.06.2020 г. не са изтекли три години поради което следва да се приеме, че вземанията на ищеца не са погасени по давност.

Въз основа на заключението на съдебно-счетоводната експертиза съдът приема, че общо дължимата сума за извънреден труд е в размер на 1 482,97 лв., а дължимата сума за обезщетение за забавено изпълнение е в размер на 214,31 лв., поради което предявените искове са основателни в пълния предявен размер.

Тъй като изводите на въззивния съд съвпадат изцяло с тези на СРС, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

Тъй като ответникът по жалбата не претендира разноски такива не следва да му бъдат присъждани.

С оглед на цената на иска и по арг. от чл. 280, ал. 3, т. 3 ГПК, във вр. с чл. 69, ал. 1, т. 1 ГПК въззивното решение подлежи на касационно обжалване.

Мотивиран от изложеното, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20064183 от 11.03.2021 г., постановено по гр. д. № 24710/2020 г. по описа на СРС, 74 състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____